

Peníze z emisních povolenek zpátky do postižených regionů,

žádá petice zákonodárců dvou krajů

Předseda Sdružení odborových organizací Sokolovské uhelné Jan Smolka inicioval v polovině března mimořádnou poradu vedení odborového svazu v Praze, které se zúčastnili předseda OS PHGN Jan Sábel, předseda SOO CCG Most Jaromír Franta a předseda SHO OKD Ostrava Rostislav Palička. Předsedové se radili, zda a jak odborový svaz podpoří petici za záchranu sociální a ekonomické stability obou krajů.

Jan Smolka seznámil kolegy s obsahem a záměrem petice. Po projednání a následné diskusi požádal vedení odborového svazu a členská odborová sdružení o veřejnou podporu. „Vůbec poprvé v historii se spojilo 26 poslanců a senátorů napříč všemi politickými stranami, aby společně s kraji, městy a obcemi bojovali za region. Členové obou komor Parlamentu ČR za Ústecký a Karlovarský kraj požadují společně po státu, aby urychleně zřídil transformační fond, ze kterého se bude financovat masivní restrukturalizace Mostecké a Sokolovské hnědouhelné pánve. V obou krajích totiž dojde k zániku tisíců pracovních míst v souvislosti s tlakem na omezení těžby a zpracování hnědého uhlí,“ řekl J. Smolka a přidal další informace.

„K iniciování zmíněné petice nás vedl problém, který se rýsuje nejen na Sokolovsku, ale celorepublikově. Jedná se o stálé snižování objemu těžeb uhlí, o útlum důlního průmyslu. My jsme v Sokolovském regionu připravovali takzvanou Chodovskou výzvu, která byla následně přepracována za účasti senátora **Miroslava Balatky** do petice a má za úkol nejen zaměstnancům Sokolovské uhelné, ale všem občanům sokolovského regionu vysvětlit, co jsou emisní povolenky, kolik stojí firmy, kolik peněz v důsledku toho odchází z regionu a kde tyto peníze končí. Pro představu, pouze ze Sokolovské uhelné odejde během čtyř let do státního rozpočtu osm miliard korun. Tyto finance se tvoří v regionech, které jsou postižené těžbou, zpracováním uhlí a výrobou elektrické energie a tepla. Jsme přesvědčeni, že je spravedlivé, aby peníze, které se vytvoří v těchto regionech, se sem také vrátily. Měly by regionům pomoci například při tvorbě nových pracovních míst. To byla idea odborů, když jsem do tohoto procesu vstupoval. Původní Chodovská výzva a nyní petice by měly otevřít obča-

nům uvedených regionů oči, aby petici se znalostí věci mohli podpořit. Chceme jim připomenout, jak uhelné regiony vypadaly v minulosti, jak vypadají dnes a co všechno se pro jejich záchranu dá dělat, když jsou k dispozici peníze. Jde také o jejich budoucnost, uhelné zásoby v Sokolovském regionu postupně ubývají, těžít by se mělo pouze do roku 2035, pokud ovšem cena za emisní povolenku, která je již dnes takřka likvidační, ještě neporooste,“ uvedl.

Dodal, že problémy je třeba řešit již dnes: „Otálet nelze. Pomoc regionům by měla probíhat za státní pomoci, jako je tomu v sousedním Německu. Proto naše odborové sdružení i Odborový svaz PHGN vítá program RE:START na podporu a obnovu nejvíce postižených a nejchudších krajů v Česku, k nimž kromě zmíněných dvou patří i Moravskoslezský kraj. V současné době sbíráme podpisy pod petici, která má v regionu velký ohlas. Zdůraznil bych, že petice není určená na podporu Sokolovské uhelné, ale Karlovarského kraje a Ústeckého kraje. K dispozici je na úřadech měst a obcí i na odborovém sdružení.“

Prioritou je pro nás program RE:START

„O přípravě petice jsme byli informováni kolegou Smolkou na poslední radě odborového svazu v Praze. K této otázce jsme měli v březnu mimořádnou poradu vedení odborového svazu. Jsem toho názoru, že každá koruna, která přijde do postižených regionů, je vítaná,“ říká předseda SOO CCG Most a první místopředseda OS PHGN **Jaromír Franta**.

„Překvapilo nás ale, že do této iniciativy poslanci a senátoři nezahrnuli Moravskoslezský kraj. O zapojení zákonodárců z tohoto regionu se jedná. Stanovisko našeho odborového sdru-

Jan Smolka

Jaromír Franta

Co jsou emisní povolenky

Emisní povolenky jsou nástrojem evropské politiky snižování emisí skleníkových plynů. Musí je nakupovat většina elektráren a průmyslových podniků. K nejvyššímu nákupu, a tím i odlivu finančních prostředků, dochází v okresech, kde se koncentruje těžba a zpracování hnědého uhlí. Peníze za povolenky jsou čistým příjmem státního rozpočtu České republiky.

žení je, že pokud nás senátoři a poslanci osloví a požádají o podporu této iniciativy, tak se tomu nebudeme bránit. Stejně jako podporujeme strategii hospodářské restrukturalizace Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje ve vládním programu RE:START. Ten by měl pomoci k restrukturalizaci ekonomiky, nastartovat rychlejší hospodářský růst a zastavit zaostávání těchto regionů s výhledem do roku 2030,“ dodává J. Franta.

Hrozí zánik tisíců pracovních míst, varují zákonodárci

Ve zmíněné petici a společném prohlášení 26 poslanců a senátorů se mimo jiné uvádí, že důsledkem globální snahy o snižování emisí skleníkových plynů bude pro Ústecký a Karlovarský kraj zánik jednoho z tradičních průmyslových odvětví, těžby a zpracování hnědého uhlí. Na ně jsou v současnosti navázány tisíce pracovních míst a velká část ekonomiky obou krajů. V horizontu několika let zaniknou tisíce pracovních míst a v okresech Sokolov, Chomutov, Most a Teplice dojde k ukončení odvětví, které bylo po mnoho generací dominantní.

Tlak na rychlé omezení tohoto odvětví tak zcela reálně může způsobit zásadní ekonomickou i sociální destabilizaci obou regionů. Ty přitom už dnes patří spolu s Moravskoslezským krajem ke strukturálně nejpostiženějším nejen v celé České republice, ale i v měřítku celé Evropské unie.

Z krajů, které se potýkají s narůstajícími strukturálními problémy, velkou ekologickou zátěží, malým výkonem ekonomiky i odlivem obyvatel, přitom odchází miliardy korun přes platby za emisní povolenky. Finanční prostředky získané jejich prodejem ale nejsou zpětně investovány v regionech. Mizí ve státním rozpočtu, aniž by se plně využívaly na pomoc v místech, odkud pocházejí. Jde o nespravedlivé vyvádění peněz z chudých a strukturálně postižených oblastí. Tento stav je potřeba neprodleně změnit.

Jak důvěryhodná je vláda, která porušuje vlastní smlouvy?

O vyjádření k této problematice HGN požádal předsedu OS PHGN **Jana Sábela**.

„Petiční iniciativu, stejně jako program RE:START podporujeme, protože uvedené regiony jsou ve velkých problémech a společně s Moravskoslezským krajem patří k nejpostiženějším a nejchudším krajům v Česku. Potýkají se s nejvyšší nezaměstnaností v republice. Pracující v Karlovarském kraji mají nejnižší průměrný výdělek v zemi. A to přesto, že největším zaměstnavatelem je Sokolovská uhelná, kde naopak zaměstnanci pobírají nejvyšší mzdy v regionu. Je zde světoznámá lázeňská oblast, a přesto je kraj nejchudší v Česku. Je to přímý důsledek utlumování dobývání hnědého uhlí. Zdálo by se, že je logické a spravedlivé, aby se miliardové finance vybrané v těchto regionech za emisní poplatky a poplatky za vydobytý nerost, nebo alespoň jejich část, vrátili do postižených regionů a byly použity k tvorbě nových pracovních míst a zlepšení života občanů,“ řekl HGN předseda Jan Sábel.

„Na poradě jsme také hovořili a odsoudili snahu ministerstva financí, které chce zrušit moratorium na zvyšování plateb za vydobyté nerosty, jež platí do roku 2021. Ministerstvo průmyslu a obchodu, které předložilo vládě

novelu Horního zákona, chce naopak moratorium dočasně zrušit. I proto, že takové je stanovisko Legislativní rady vlády. Podle nás je důležité dodržet moratorium a zachovat tak stabilitu a předvídatelnost podnikatelského prostředí a práva, které jsou důležité jak pro firmy, tak pro zaměstnance, kteří potřebují a zaslouží si své jistoty. Zrušení moratoria by mělo další negativní dopady na Ústecký a Karlovarský kraj. Je neseriózní, když koaliční vláda, která se sociálními partnery podepsala dohodu o moratoriu na poplatky za vydobyté nerosty, po roce otočila a začala usilovat o jeho zrušení. Firmy nemění své finanční a výrobní plány z roku na rok jako politici, ale s dlouhodobým výhledem. Proti záměru kabinetu Andreje Babiše protestujeme a dali jsme to nejavo premiéroví společně se zaměstnavateli také na jednáních tripartity,“ přiblížil Jan Sábel další problém, který se snaží odbory řešit společně se zaměstnavateli.

Členský příspěvek jedna koruna je naprosto unikát

„Prostřednictvím HGN chci informovat naše členy, že Dům odborových svazů (DOS) v Praze, ve kterém sídlí vedení odborového svazu, byl definitivně prodán. Dohodnuté finance kupující již převedl na účet Majetkové, správní a delimitační unie (MSDOUS) a finanční vypořádání neboli delimitace se uskutečnil v červenci letošního roku. To znamená, že dojde k rozdělení financí mezi jednotlivé členy majetkové unie. S novým vlastníkem jsme uzavřeli dohodu, že budovu DOS můžeme využívat za stejných podmínek ještě šest následujících let. V současné době v majetkové unii řešíme, co nastane po roce 2025, kde budou mít ČMKOS a členské odborové svazy sídlo. Na vyřešení tohoto problému je ale dostatek času. Náš odborový svaz, který je členem majetkové unie, dostane odpovídající podíl z prodeje DOS a rozhodnutí rady a sněmu OS PHGN z minulého roku dál platí,“ uvedl Jan Sábel.

Odborový svaz podle jeho slov má a bude mít i nadále dostatečné finanční krytí své činnosti, což mu umožní dál rozvíjet aktivity do roku 2028. Vysvětlil, že právě proto mohl poslední sněm ve Starých Splavech schválit doporučení rady svazu snížit odvod členských příspěvků na odborový svaz na jednu korunu.

Svaz zodpovědně hospodaří s majetkem

„Tentýž návrh předložíme ke schválení delegátům sjezdu odborového svazu v březnu 2020 s tím, že členský příspěvek ve výši jedné koruny by po schválení sjezdem mohly odborové organizace odvádět až do roku 2028, tedy dalších deset let,“ upřesnil předseda OS PHGN.

Základním organizacím tak podle jeho slov zůstanou dostatečné finanční prostředky na vlastní činnost. Jde skutečně o naprosto unikát v rámci odborových svazů nejen v ČMKOS, ale v celé České republice.

„Svědčí to o tom, že náš odborový svaz dlouhodobě zodpovědně nakládá s vlastním majetkem a ten mu přináší nezanedbatelné výnosy. Naším cílem, který už dlouhodobě praktikujeme je, aby co nejvíce financí zůstávalo v odborových sdruženích a základních organizacích pro jejich vlastní činnost. A to se nám daří plnit,“ uzavřel informace se zjevnou hrdostí předseda Jan Sábel.

Petr Kolev

MOST: Skupina Sev.en Energy podpoří činnost zájmových sdružení či spolků nebo zajímavé projekty v regionech, kde působí také formou nového firemního benefitu – interního grantu. Každý zaměstnanec skupiny může požádat o příspěvek pro sportovní kluby nebo zájmové kroužky různého zaměření, do jejichž činnosti se sám aktivně zapojuje. Snahou a cílem interního grantu je podpořit mimopracovní a zájmové aktivity zaměstnanců a také přispět k rozvoji a kvalitě života v příslušných regionech. Příspěvky z interního grantu hodlá Sev.en Energy rozdělovat čtyřikrát do roka, stejně jako finanční podporu, o kterou žádají externí zájemci.

MICHÁLKOVICE: Michálkovice jsou jako vystřižené z minulých staletí. Spousta věcí tady je ještě při starém: doly, haldy, kolonie, Báňská dráha... To vše lze zažít při komentované prohlídce v sobotu 20. dubna. Prohlídka vede krajinou kolem Dolu Michal. Sraz s průvodcem je ve 14 hodin na zastávce MHD Michálkovice, parkování zdarma v okolí. Délka prohlídky je 2,2 kilometru. Součástí prohlídky je Michalské náměstí na haldě, chrám tří církví těsně vedle sebe, židovský hřbitov, hromadný hornický hrob, haldy Dolu Michal s pralesem, pozůstatky Dolu Petr a Pavel, hornická kolonie U Pumpy, Ferdinandova kolonie, Briketářská halda, úpravna uhlí Dolu Michal, einmansbunker a mnohé další místní pamětihodnosti.

Z regionů

MOST: Ani letos se zaměstnanci společnosti skupiny Sev.en Energy nemusejí bát o nedostatek sportovního vyžití. SOO CCG pro ně opět připravilo řadu turnajů. První ze série sportovních akcí se uskuteční už na konci dubna, konkrétně ve čtvrtek 25. dubna od 16 hodin. A jako obvykle to bude turnaj v kuželkách v hotelovém komplexu širák v Mostě. Síly spolu budou poměřovat tříčlenná družstva v mužské kategorii, ženy soutěží jednotlivě. Prezentace bude probíhat přímo v místě konání turnaje. Bližší informace podá zájemcům pořadatel turnaje Pavel Černošek na telefonním čísle: 725 239 644. Účastníci odborářských turnajů by kromě čisté sportovní obuvi neměli zapomenout ani na identifikační kartu zaměstnance nebo potvrzení zaměstnavatele, které si pořadatelé mohou vyžádat.

KARVINÁ: Vedení společnosti OKD ve spolupráci s odborovými organizacemi rozhodlo o navýšení částky jednorázového odškodnění z 240 na 340 tisíc korun v rámci jednorázového odškodnění pozůstalých členů rodin horníků, kteří v důsledku důlního neštěstí 20. prosince loňského roku přišli na Dole ČSM Sever o život. V souladu s novým dodatkem kolektivní smlouvy a zákonem bude jednorázové odškodnění vyplaceno manželce a nezaopatřeným dětem - každému ve výši 340 tisíc korun, nebo rodičům zemřelého zaměstnance, jestliže žili se zaměstnancem v domácnosti (dohromady v maximální výši 340 tisíc korun). Pokud již bylo odškodnění realizováno, bude doplatek do částky 340 tisíc korun vyplacen zpětně. Vedení společnosti OKD, a.s. se současně rozhodlo, že pro postižené rodiny nově vyčlení i částku 15 milionů korun, která bude prostřednictvím Nadace OKD přerozdělena mezi pozůstalé českých i polských horníků.

RE:START je vzorem pro ostatní uhelné regiony, tvrdí Evropská komise

Program RE:START, který je zaměřen na restrukturalizaci Ústeckého, Karlovarského a Moravskoslezského kraje, hlásí první důležité výsledky. Akční plány mohou vygenerovat projekty za více než 60 miliard korun. Do konce loňského roku byly uvolněny téměř 3 miliardy korun na schválené projekty. Dalších více než 6 miliard je připraveno na letošní rok. Program RE:START označují zástupci Evropské komise za vzor pro ostatní evropské země.

„Peníze jdou především na regeneraci starých nevyužívaných areálů, zejména ve městech a obcích, ale i na podporu zaměstnanosti či rozvoj vysokého školství. Mezi prvními projekty je například nová fakulta zdravotních studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, která pro region zajistí tolik potřebný zdravotnický personál. Více než miliardu také získaly vysoké školy v Moravskoslezském kraji. Ve všech třech krajích se pak rozdělily stovky milionů korun na demolice vybydlených objektů například v Mostě, Karvině, Chodově a desítkách dalších obcí a opravu chátrajících průmyslových areálů,“ říká národní manažerka programu RE:START **Gabriela Nekolová**.

V současné době jsou dostupné programy pro žadatele za 12 miliard korun. Uvolněno však může být postupně více než 60 miliard

korun. „Tím, že dochází k dalšímu útlumu těžby uhlí, program RE:START nabere na intenzitě, protože je nutné daným krajům pomoci, aby dokázaly reagovat na související ekonomické a sociální změny,“ uvádí ministryně pro místní rozvoj **Klára Dostálová**. Evropská komise před rokem založila Platformu pro uhelné regiony a Česká republika se v rámci této platformy stala jednou z pilotních zemí. Právě český program RE:START označili evropští komisaři za vzor pro ostatní uhelné regiony v Evropě.

Nyní je podpora strukturálně postižených regionů v programu RE:START realizována jak ze státního rozpočtu, tak evropských fondů. Na úrovni národních dotačních programů je řešena prostřednictvím rozpočtů příslušných ministerstev. Praxe ukazuje, že je tento způsob řízení vyhovující díky maximální možné flexibilitě a

operativnosti řešení specifických potřeb strukturálně postižených krajů.

MMR se bude zabývat otázkou podpory vládního programu RE:START také z evropské úrovně, zejména v souvislosti s vyjednáváním politiky soudržnosti po roce 2020. Široká spolupráce mimo jiné přispěla k tomu, že nevyužité prostředky z fondů EU, které by ČR jinak musela vrátit Bruselu, budou letos využity právě pro strukturálně postižené kraje na investice do zdravotnictví, škol, ale také zlepšení kvality ovzduší. Právě vrcholil přípravy třetího akčního plánu, na jehož tvorbě pracují všechny tři dotčené kraje společně s MMR. Jedná se o návrh dalších konkrétních kroků, které má projednat vláda. Obsah již potvrdily kraje Karlovarský, Moravskoslezský a Ústecký. Nyní budou plán pojednávat jednotlivé resorty.

Program RE:START představuje otevřený a veřejně diskutovaný strategický rámec restrukturalizace všech tří dotčených krajů, je řízen z úrovně vlády a podléhá pravidelnému vyhodnocování a aktualizaci pružně reagující na socioekonomický vývoj v dotčených krajích.

Zdroj: Tisková zpráva MMR

Spolupráce ČBÚ a OS PHGN prospívá bezpečné práci

I letos hodnotili na společném setkání zástupci Českého báňského úřadu (ČBÚ) a Odborového svazu PHGN plnění Dohody o vzájemné spolupráci, kterou uzavřeli v prosinci 1998. Jednání se zúčastnili předseda ČBÚ Martin Štemberka, zástupce předsedy a ředitel sekce báňské správy Pavel Dvořák a ředitel odboru hornictví Radim Mžyk. Odbory zastupovali předseda OS PHGN Jan Sáběl, 1. místopředseda svazu a předseda S00 CCG Most Jaromír Franta, 2. místopředseda svazu a předseda SHO OKD Ostrava Rostislav Palička a svazový inspektor BOZP Ivo Kavka. Představitelé báňské správy a odborů se informovali o vývoji úrazovosti a poznatcích z kontrolní činnosti. Shodně ocenili velmi dobrou úroveň vztahů a spolupráce a jejich přínos při zajišťování bezpečnosti práce. Na snímku Martin Štemberka a Jan Sáběl podepisují protokol o jednání. **Text a foto: ČBÚ**

Premiér Babiš: OKD se daří, těžba by mohla pokračovat do roku 2030

Jak dlouho se ještě bude těžit v OKD, je pro zaměstnance jediné hlubinné černouhelné společnosti v zemi asi nejdůležitější informace, na kterou by chtěli znát odpověď. Podle premiéra Andreje Babiše by těžba mohla pokračovat možná i do roku 2030. Naše redakce premiéra oslovila a položila mu několik otázek.

Jak hodnotíte současnou situaci v OKD?

OKD se daří, je v dobré kondici, mám z toho radost. Když na tom bylo OKD nejhůř, podal jsem pomocnou ruku a díky tomu se podařilo odvrátit hrozbu bankrotu, který by ze dne na den připravil o práci tisíce lidí, kteří pro OKD pracují. Je důležité, že OKD prošlo úspěšnou reorganizací a nyní hledá ten nejlepší způsob, jak dál využít svůj potenciál. Teď je nejdůležitější vydržet a pokračovat v nastoupeném směru rozvoje OKD.

Většina zaměstnanců OKD by ráda věděla, jak dlouho se ještě bude v OKD těžit. Odpověď není určité jednoduchá, ale přesto vás požádám, zda byste se o to nepokusil.

Všichni se v souvislosti s OKD starají jen o těžbu. Je reálné, že při dobrých hospodářských výsledcích se vyplatí těžit i po roce 2027. Vedení firmy má ale jasný úkol zabývat se

byznysovými příležitostmi, které se pro OKD nabízejí mimo oblast těžby. OKD těch příležitostí musí umět využít a připravit se na éru po útlumu těžby.

Je stát připraven pomoci horníkům po skončení těžby uhlí a jak?

Kdybych OKD nepomohl, horníci by nejspíš už v roce 2016 přišli ze dne na den o práci. Až jednou skončí těžba, budou pokračovat útlumové práce, které budou vyžadovat nemálo zaměstnanců. Vedení OKD se však musí zároveň zaměřit na jiné příležitosti v byznysu, což přinese další možnosti pracovního uplatnění, samozřejmě i pro horníky. Vláda toto jejich úsilí může podpořit svým programem RE:START. Rád bych zdůraznil, že Ostravsko má pro restrukturalizaci ze všech regionů s poklesem těžby uhlí nejlepší předpoklady. Jsou zde i jiné průmyslové aktivity, je zde zázemí vysokých škol, velký vnitřní trh pro rozvoj služeb a další.

V Evropě se začíná projevovat nedostatek koksovatelného uhlí. Jedno z nejkvalitnějších je přitom z OKD. Obejde se bez něj průmysl?

Samozřejmě, že průmysl takové uhlí vhodné pro koksování potřebuje a nevidím důvod ho netěžit, pokud po něm bude poptávka. Může by špatně, kdybychom tuto výhodnou tržní situaci nedokázali využít. Ale uhlí v OKD jednou dojde a my s tím musíme počítat a připravit se na to.

Každý v byznysu dneska ví, že význam uhlí bude postupem času klesat. Je potřeba to brát jako příležitost pro celý region. Zahájená restrukturalizace OKD může do budoucna nastartovat rozvoj a proměnu průmyslu v Moravskoslezském kraji. **Text a foto: mik**

Odbory a zaměstnavatelé hodnotili plnění odvětvové smlouvy

Měsíčník Odborového svazu pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu

hgn

HORNÍK – GEOLOG – NAFTAŘ
Vydává: Odborový svaz PHGN, www.osphgn.cz
Editor: Petr Kolev, e-mail: petr.kolev9@gmail.com,
mobil: 739 534 611

O tom, jak se plnila ustanovení kolektivní smlouvy vyššího stupně v loňském roce, jednali v březnu představitelé Odborového svazu PHGN a Zaměstnavatelského svazu důlního a naftového průmyslu (ZSDNP). Zástupci odborů a zaměstnavatelů konstatovali, že od svých členských organizací neobdržely žádnou zprávu o neplnění odvětvové smlouvy v průběhu loňského roku. Obě strany shodně potvrdily, že kolektivní smlouva byla v roce 2018 plněna.

Předseda OS PHGN **Jan Šábel** informoval o stanovisku odborového svazu k novele Horního zákona, kde se mimo jiné navrhuje nově upravit mechanismus a výše úhrad z vydobytých nerostů. Závěrem loňského roku v připomínkovém řízení uplatnil svaz zásadní připomínku, kdy trval na zachování pětiletého moratoria na vyšší úhrad. Připomínka však nebyla vypořádána a se svazem nebyla projednána. V předkládací zprávě pak není tento problém uspokojivě vysvětlen. Předseda svazu 13. března 2019 osobním dopisem požádal ministryni průmyslu a obchodu **Martu Novákovou** o osobní projednání tohoto problému.

Předseda ZSDNP **Zdeněk Osner** informoval odboráře o aktuálním stavu projednávání novely Horního zákona. Na jednání hospodářského výboru vlády 20. března byl návrh novely vrácen předkladateli k přepracování, jehož rozsah nebyl dosud zveřejněn. Předseda Sdružení hornických odborů OKD a místopředseda OS PHGN Rostislav Palička informoval o současné situaci v důlní společnosti OKD. Smluvní strany jednaly rovněž o aktuální situaci v těžebním odvětví. Na snímku podepisují dokument **Zdeněk Osner** (vlevo) a **Jan Šábel**.

Text a foto: Antonín Těšík